

Landsturneringen i Sandefjord 2012

Bulletin nr 1

Velkommen til Landsturneringen 2012

Sjakklubben Caissa er stolte og ydmyke arrangører av årets NM

Formannen har ordet:

VELKOMMEN!

Det er en stor glede for oss i Sjakklubben Caissa å ønske velkommen til Landsturneringen i sjakk 2012. Forrige gang klubben sto for arrangementet var tilbake i 1974 (og før det 1961), så nå syntes vi det var på tide å gjøre dette igjen.

Hovedbegivenheten under NM-uka vil som vanlig være langsjakken som går fra lørdag 7.juli til lørdag 14.juli. Men vi håper også at dere finner glede i de mange sidearrangementene. Samtlige av disse vil foregå på, eller ved Sandefjord Videregående skole. Det eneste unntaket er den tradisjonelle Cafe-sjakken hvor vi flytter oss ned til selv bykjernen og spiller i Bakgården.

Eller kanskje frister det med andre aktiviteter som sommershow, bading eller bare å gå en tur i bysentrum? Er det noe du lurer på, så kontakt en av oss i arrangementsstaben så skal vi bistå som best vi kan.

Staben vår har stått på i lang tid med forberedelser, og kjenner at nå er det godt å endelig komme i gang med selve arrangementet. Vi håper dere finner dere godt til rette i spillelokalene og vårt flotte kantine/analyseområde.

Jeg vil benytte denne anledningen til å takke alle fra klubben og omgivelsene rundt oss som gir av sin fritid og står på for at vi skal få laget et godt arrangement til beste for deg som deltager.

Da gjenstår det bare å ønske alle lykke til i turneringen og hjertelig velkommen til Sandefjord!

For Sjakklubben Caissa
Pål Farnen, Leder

Redaktørene tar ordet

Vi har alle tenkt det en gang.

Undertegnede har fått det ærefulle, skremmende og hesblesende oppdrag å utarbeide årets bulletin. Det har seg slik at Caissa er en forholdsvis liten klubb, og vi kommer begge til også å være opptatt med andre oppgaver. Dessverre medfører det at dette ikke blir den beste bulletin som noen gang er skrevet. Forhåpentligvis blir det heller ikke den verste! Vi skal gjøre så godt vi kan, på den tiden vi har til rådighet.

Årets bulletin vil kun være tilgjengelig i elektronisk format (.pdf). Vi vil henge opp et utskrevet eksemplar i analysehall/kantine, men foruten dette må du på våre hjemmesider (www.caissa.no/nm2012/) for å få lest den. Til gjengjeld er den gratis. Ja, du hørte det først her, det finnes faktisk noe som er tilgjengelig gratis, selv i det herrens år 2012.

For at årets bulletin skal bli interessant, trenger vi deres hjelp. Vi ber om deres forståelse dersom vi "trenger" oss på for noen kjerne spørsmål eller kommer trekkende med et kamera for å ta et bilde. Når det skjer noe interessant eller artig (eller til og med tragisk) på brettet, er det flott om dere tipser sekretariatet om det når dere lever noterings skjema. Om dere ønsker noe på trykk, ta kontakt med sekretariatet enten personlig eller på NM-telefonen: 930 23 555. De som vet hvem vi er kan selvsagt kontakte oss direkte dersom dere ser vi virrer rundt.

Det kan se ut som om værgudene ikke har tenkt å vise seg fra sin beste side under denne Landsturneringen på "solkysten". Et heidundrende møkkavær er meldt fra lørdag til søndag, og gradestokken varsles ellers å holde seg under 20. Vi håper at opplevelsene på og rundt brettet likevel vil varme. Ha en flott Landsturnering og lykke til!

Carl Eric Horda og Ole R. Tuft

Årets NM-bulletin er kun tilgjengelig som PDF og legges fortløpende ut på www.caissa.no

Refleksjoner om sjakklige depresjoner

Vi har alle tenkt det en gang.

Av Ole R. Tuft

Nei, nå skal jeg slutte med sjakk og begynne med Ludo i stedet. Jeg har sagt det mange ganger og jeg kommer sikkert til å si det igjen. Alltid som et resultat av et surt tap. Jeg er ingen god taper, og i Ludo kan man i alle fall skylde på terningene. I sjakk kan man bare skylde på seg selv.

Om et fotballag taper, kan man fordele skylda på hele laget. Selv den som eventuelt misser et straffespark kan bevisst eller ubevisst søke trøst i at resten av laget tross alt spilte kampen de også, og kanskje kunne bidratt mer. I sjakk finnes ingen slik trøst. "Jeg sto bedre," kan du si, men alt som betyr noe er resultatet i protokollen, og det er nådeløst: 0-1

Men vinstpartiene veier jo opp for tapene, sier du kanskje. Å nei... I Man kan aldri vinne mer enn 1-0 i sjakk. Du går hjem, laster inn partiet på Fritz eller Rybka og finner ut at du spilte langt fra så bra som du trodde. Plutselig føles

det som om du vant 0.7-0.3 i stedet. Mens når du sitter der i den syvende timen på sjakkbrettet, etter å ha spolert X antall sjanser til å vinne, og må stoppe klokka... Da føles det som om du taper 0-5. Og det partiet er du ikke like ivrig etter å gjenoppleve med et sjakkprogram.

Jeg kan knapt huske partiene jeg har vunnet. Kanskje jeg ikke har vunnet noen partier i det hele tatt, men at Yggeseth har en medfølelskonto med ELO-poeng som han deler ut fra? Tapene husker jeg godt. Det hengepartiet mot Øystein Ukkelberg i Arbeidernes klubbturnering 1991 som var så kliss vunnet bondesluttspill at jeg ikke gadd å studere det. Tapet mot Odd Ristesund i Sandefjord Grand Prix hvor jeg sto kvalitet og to bønder over. Det grusomme partiet mot Arild Monsøy på Hamar 2007, som til og med havnet i avisene. Og mange, mange fler.

Desto mer jeg tenker på det, desto mer får jeg lyst til å bytte ut sjakk

med Ludo. Festlig fargede runde treknøtter i stedet for disse deprimerende fargeløse sjakkbrikkene. Uforutsigbare terninger. Men så slår det meg plutselig: Hvor gøy er det egentlig å vinne i Ludo? I sjakk har man i alle fall en viss umiddelbar tilfredsstillelse av en seier, som kanskje kan bevares hvis man aldri analyserer partiet nøyere, men i Ludo? Det er kanskje en grunn til at Idar Vollviks nye mobilselskap ikke gikk like bra som hans gamle?

Sjakk er kampsport på høyt nivå, pleier vår klubbkamerat Thor Roverud å si til sine kolleger på

jobben. De rister lattermildt på hodet av den påstanden. Men Thor har rett. I fotballen har man kuttet ut tabeller for barn, mens i sjakk kan 5-6 åringer møtes mano a mano. Sjakk er nådeløst, og som i annen kampsport gjør det vondt. "Sjakk er mental tortur" - Kasparov.

Hvis sjakk er kampsport og mental tortur så må det bety at sjefstorturist Magnus Carlsen er Bruce Lee, mens Ludo blir litt mer som rytmisk sportsgymnastikk. Og da blir valget litt enklere for meg..

Nina Imsrud og Morten Sundby tilbyr mat og drikke av ymse slag i vår velutstyrte kantine

Trygve Nalum - Sandefjords store spiller

Trygve Nalum (til høyre) møter Svein Johannessen under landsturneringen på Hamar i 1962. Foto: Privat.

Da undertegnede trådte inn i Caissas rekker i 1986, ble man raskt gjort oppmerksom på hvem som var de gode spillerne i klubben. Det var navn som Einar Kjæmperud, John Honstad, Karl E. Karlson, og noen unge haier som var i ferd med å slå seg opp, deriblant den bohemaktige Terje Karlsen. Men ett navn ble nevnt med en helt annen ærefrykt enn de andre når det gjaldt bragder på brettet, og det var Trygve Nalum. Jeg tok det med en klype salt, for når en er 15 så har man begrenset

tiltro til sjakkstyrken til gamlinger som er meget tynne i håret...

Snart møtte jeg Nalum på brettet i lyn- og hurtigsjakk, og fikk smertelig erfare at det stemte det de sa. Det var bare å glemme å tenke på å slå den mannen. Uten at jeg helt skjønte hva som skjedde ble jeg raskt knust sønder og sammen i en hyggelig tone. Nalum tok 7 strake seire i høstturneringa det året, og avsluttet så rolig med to remis.

I høstturneringa tre år senere spilte Nalum sitt siste parti i klubben. Han vant ikke den gang, og ikke vant han klubbmesterskapet foregående vår heller. Noe hadde endret seg. Senere fikk vi vite at det ikke bare var det unge haiene som var blitt bedre, men Nalum var heller ikke seg selv. Han hadde fått kreft og måtte legge sjakken på hylla, akkurat 40 år etter at han ble med i klubben. Og det var 40 år som vil bli husket.

Trygve Nalum ble medlem i Caissa høsten 1949, 32 år gammel. Tidligere hadde han vært klubbmester i Østre Halsen sjakkklubb, spilt på Holmestrands lag som ble kretskestere i 1943 (og kanskje i 44), og vært formann i Brevik sjakkklubb. Av yrke var han tollinspektør, hvilket medførte en del reising mellom forskjellige stasjoneringer tidlig i karrieren.

Nalum etablerte seg nærmest umiddelbart som klubbens ledende spiller. Var han med så vant han med god margin, nesten uten unntak. Fra 1950-60 vant Nalum høstturneringen 8 år på rad, og tok også 8 klubbmesterskap (7 offisielle). Det var kun en Otto Johansen i toppform som kunne stoppe Nalum, som også ble

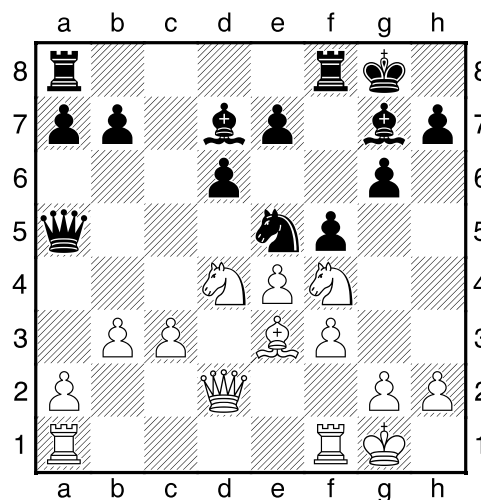
individuell kretsmeister i 1953 og 1960.

Vi skal se på et parti fra 1958 Nalum tukter Tønsbergs store spiller, Ernst Rojahn, som ble Norgesmester samme år. Kommentarene er ved Trygve Nalum.

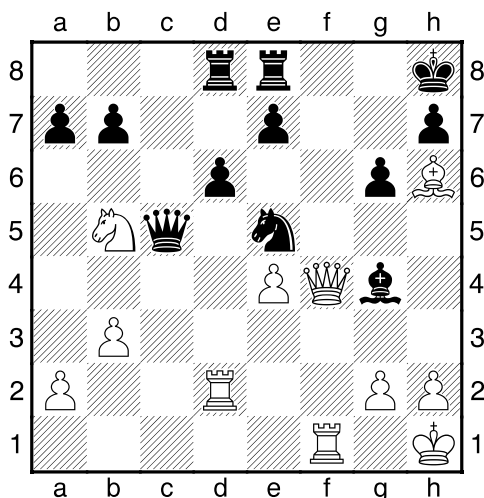
Nalum, Trygve – Rojahn, Ernst Siciliansk, dragevarianten

KM for lag, 1958

1.e4 c5 2.Sf3 d6 3.d4 cxd4 4.Sxd4 Sf6 5.Sc3 g6 6.Le2 Lg7 Svarts utviklingsystem – "Dragevarianten" – var sterkt på mote for noen år siden, men har ikke vært så meget i vinden de senere år. **7.Le3 Sc6 8.0-0 0-0 9.Dd2** Med dette trekk tillater hvit Sg4. Svart får derved anledning til å bytte springer mot løper – en såkalt "liten kvalitet" – hvis verdi det imidlertid er delte meninger om. **9...Sg4 10.Lxg4 Lxg4 11.f3 Ld7 12.Sce2 f5 13.c3 Se5 14.b3 Da5 15.Sf4** Diagram

Svart har fått i gang et angrep på dronningfløyen, mens hvit tar sikte på å få motangrep på kongefløyen. **15...fxe4 16.Sfe6 Tfc8 17.Sxg7 Kxg7 18.Lh6+ Kg8 19.Dg5** Hvit prisgir bonden på c3 for å fastholde angrepet. **19...Dxc3 20.Tad1 Te8?** Her faller avgjørelsen i partiet. 20...Sf7 for å få byttet ut hvits farlige løper på h6 var den eneste redning. **21.fxe4 Lg4** Nu er det for sent å spille Sf7 pga 22.Txf7! **22.Td2 Tac8 23.Df4 Tcd8 24.Kh1 Kh8 25.Sb5 Dc5** Diagram

26.Sxd6! Springerens kommer nu kjempesterkt og gir svart dødsstøtet. **26...Le6 27.Sxb7** og svart ga opp. **1-0**

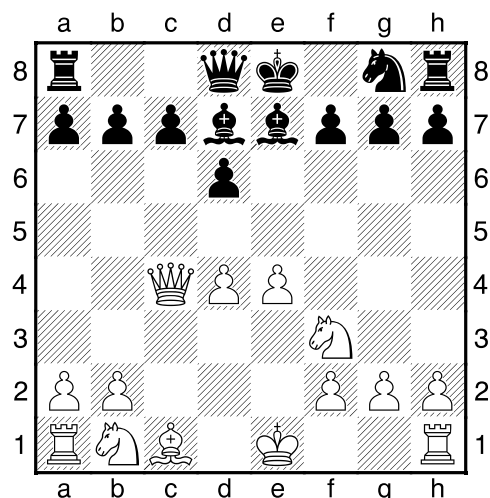
Nalums spillestil var som regel aggressiv og direkte - rask utvikling av brikkenes, ta initiativet og angrip. Som hvit sverget han etter hvert til 1.e4 og gikk ikke av veien for å ofre bønder med Evansgambit eller Skotsk gambit. Med sort ble det gjerne spilt

Siciliansk eller Kongeindisk. I den aggressive stilen finner vi også noe av forklaringen på hans dominans i klubbturneringene: Motstanderne foretok seg gjerne et par unøykatigheter, og ble satt ovenfor stadige problemer, som de før eller siden ikke klarte å løse. Vi skal se på et partieksempel fra Caissas høstturnering 1959. Motstander er Tordar Johansen, en klubbspiller av middels pluss format:

Nalum, Trygve – Johansen, Tordar Skotsk gambit

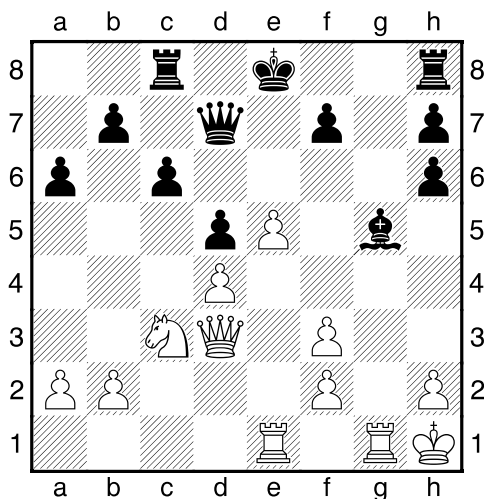
Høstturnering, 1959

1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.d4 exd4 4.Lc4 d6 5.c3 Se5 Sort avslår gambiten, og Nalum velger å ta grep om sentrum, selv om det koster løperparet. **6.cxd4 Sxc4 7.Da4+ Ld7** Her er **7...c6** mer presist **8.Dxc4 Le7** Diagram

9.e5! Praktisk spilt. Hvit lager umiddelbart problemer som sort må løse. Hvordan har

sort tenkt å få fullført utviklingen? **9...a6?!** Sort truer Ld7–b5, men hvit avfeier dette mens han viderefører egen utvikling. Bedre var c7–c6, for å få spilt d6–d5. **10.Sc3 Tc8** Sort sliter med å finne en plan, men andre trekk er ikke stort bedre. **11.Lf4 Lg4 12.0-0** Et provoserende trekk. Sort har ikke noe bedre enn å slå på f3, Nalum regner korrekt med at kongen vil være trygg i den ruinerte kongestillingen, og at hvit vil bevare fordelene. **12...Lxf3 13.gxf3 Sh6** En vanskelig avgjørelse. Marginalt bedre er kanskje 13...g5 eller 13...Lg5. **14.Lxh6 gxh6 15.Kh1** Sort står ovenfor et nytt vanskelig valg: Rokere inn i en sjakk på g-linja, eller ta sjansen på å la kongen stå i sentrum. Begge deler er lite fristende. **15...c6 16.Tg1 d5 17.Dd3 Lg5 18.Tae1 Dd7?!** Diagram

Hvit har spilt presist og økt sin fordel, og dette har ikke sort tid til. Det var på tide å få kongen ut av skuddlinja med **18...Kd7. 19.f4! Lxf4** [19...Le7 20.e6 fxe6 21.Tg7 Tf8 22.Sa4 og sort er fortapt] **20.e6!** Linjer og diagonalen åpnes ubønnhørlig i ukoordinerte sorte stillingen. **20...fxe6 21.Df5 Lg5 22.Txg5!** Bort med forsvaret! Sort er helt ferdig. **22...hxg5 23.Df6 Df7 24.Txe6+ Dxe6 25.Dxe6+ Kd8 26.Sa4 Tc7 27.Df6+ 1-0**

Etter at Nalum hadde vunnet høstturneringen i 1954 med 12 strake seire, manet Johannes Tjærandsen i avisa at han måtte prøve seg i Landsturneringen: "Nu må det skje, Nalum!"

Nalum stilte så til start i klasse 1 under landsturneringen i Stabæk i 1955, men spilte langt under pari og scoret 50%. Da Caissa arrangerte i 1961, stilte Nalum i Mester Reserve (klassen under Eliteklassen), og vant en strålende seier med 6 poeng på 8 runder. Dette kvalifiserte til spill i Eliteklassen neste år, og det var ikke en sjanse han lot gå fra seg.

Eliteklassen på Hamar i 1962 var en restrukturert og knallsterk affære, med Svein Johannessen i spissen. Som i 1955 ble det en skuffende turnering for Nalum, hvor komplikasjonene i partiene gikk over styr. Han lykkedes kun i å vinne ett parti, riktignok mot fjorårets Norgesmester Per Ofstad.

Foruten å være en sterk spiller var Nalum en pådriver i klubben i denne perioden. Han var ivrig styremedlem, skrev sjakkspalter, bedrev skolesjakk og ga simultanoppvisninger. Da Gunnar Schulstok ble Juniornorgesmester i 1957 var det Nalum som hadde vært hans mentor.

Etter 1962 la Nalum sjakkambisjonene på hylla. Han trivdes dårlig med å være borte fra familien, og sjakkbrettet var knapt framme når han var hjemme. Men han deltok fortsatt jevnlig i klubbturneringene og i lagkamper, og det var lite å si på spillestyrken. Han ble frarøvet noen mesterskap av Øyvind Antonsen og Einar Kjæmperud, men stort sett var det når Nalum ikke var med at andre klarte å vinne i klubben.

I 1978, rett før han skulle dra til Filippinene før å møte Karpov til VM-kamp, gjestet Viktor Korchnoi Sandefjord og ga simultanoppvisning. Kun ett av Caissas medlemmer vant sitt parti, og det var ikke uventet Trygve Nalum. Riktignok kunne Nalum skilte med mange seire mot simultangivere, men å slå selveste Korchnoi rett før avreise til VM, og å gjøre det i typisk Nalum-stil, det var spesielt:

(2) Korchnoi, Viktor – Nalum, Trygve [B33]

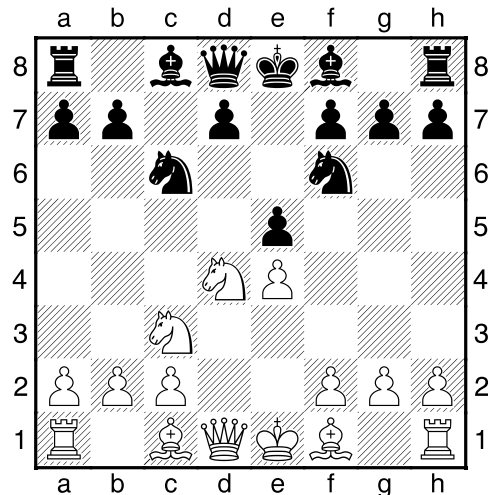
Sandefjord Simul, 04.04.1978

[Tuft, Ole R]

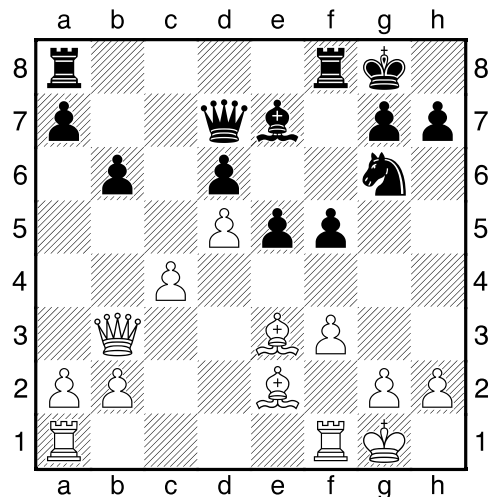
319MB, Fritz10.ctg, CORSAIR8000 1.e4 c5

2.Sf3 Sc6 3.d4 cxd4 4.Sxd4 Sf6 5.Sc3 e5

Diagram

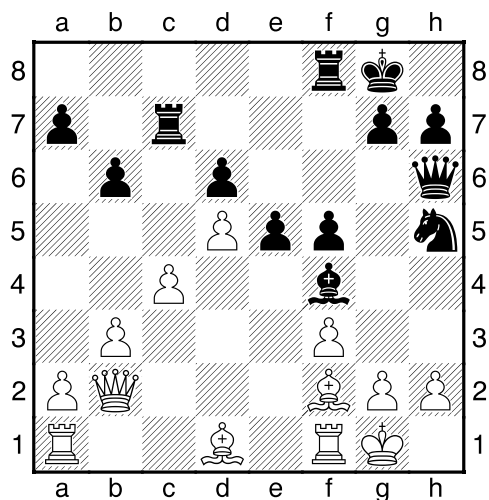

Nalum spilte gjerne Dragevarianten i Siciliansk, men siden Korchnoi spilte denne selv, valgte Nalum å unngå den. **6.Sdb5 d6 7.Sd5 Sxd5 8.exd5 Se7 9.c4 Sg6 10.Da4 Ld7 11.Db4 Lxb5 12.Dxb5+ Dd7 13.Db3** Hvit har løperparet og romfordel og bør ha en liten men behagelig fordel, men det krever nøyaktig spill. **13...Le7 14.Le2 0-0 15.0-0 b6 16.Le3?! [Mer nøyaktig var nok 16.Te1 f5 17.Dh3 e4 18.a4 Lf6 19.a5 Tab8±] 16...f5 17.f3** Diagram

[Sort har i praksis utliknet stillingen, også etter 17.Ld2 Dd8 18.Tfe1 Lg5 19.Lb4 e4 20.Dh3=] **17...Dd8!** Forbereder Lg5, som gir hvit problemer på de svekkede sorte felter. **18.Kh1 Lg5 19.Lg1 [19.Lf2 Sf4 20.Ld1 Df6 21.Lc2 Dh6 22.Tae1 Tac8 23.g3 Sh3 24.Te2**

Sxf2+ 25.Tfxf2 Tc5̄] 19...Sf4 20.Ld1 Tc8 21.Da4 [21.Lf2 Df6 22.a4 Dh6 23.a5 Ld8!= (23...Sh5 24.axb6 axb6 25.g3 f4 26.Kg2 b5 27.cxb5 fxg3 28.hxg3±) ; 21.Dc2? Sxd5̄] 21...Tc7 22.b3?! [22.Lc2 Df6 23.Tad1 Dh6 24.Lf2 Se2 25.Ld3 Lf4 26.h3 Sg3+ 27.Lxg3 Lxg3̄; 22.Db5 Df6 23.Lf2 Dh6 24.Lc2 Sh5 25.Kg1 Lf4 26.g3 Dg5 27.Kg2 Le3 28.Lxe3 Dxe3 29.Tf2̄] 22...Df6 Sort spiller meget nøyaktig, og har nå tilrevet seg både initiativ og fordel. 23.Da3 Her var 23.Db4 nødvendig. Sorts angrep lar seg nå ikke stoppe. 23...Dh6 24.Db2 Sh5 25.Lf2 Lf4 26.Kg1 Diagram

[26.h3 Dg5 27.Kg1 Sg3 28.Te1 Tf6-+ taper også for hvit, men nå smeller det skikkelig:] 26...Lxh2+! 27.Kxh2 Sg3+! 28.Kxg3 f4+ En skjønnhetsfeil fra Nalum. 28...g5 ville garantert en rask matt. Hvit er knust i alle fall, men seigpiner seg videre: 29.Kg4 Tf5 30.Lh4 Th5 31.Df2 g5 32.Th1 Tg7 33.Le2 gxh4+ 34.Kh3 Tg3+ 35.Kh2 h3 36.Kg1 Txg2+ 37.Dxg2+ hxg2 38.Txh5 Dxh5 39.Kxg2 Df5 40.Tc1 Kf7 41.Kf2 Dh3 42.Tg1 e4 0-1

Da Nalum la opp som sjakkspiller i 1989, hadde han vunnet klubbmesterskapet i Caissa 26 ganger, et omtrent tilsvarende antall høstturneringer og dominert klubbsjakken i 40 år. Han ble

æresmedlem i Caissa i 1961. Men dersom man spør veteranene i klubben hva man husker best ved Nalum, så er det noe annet som trekkes fram: Det varme mennesket Trygve Nalum, som stilte opp, som aldri sa et vondt ord om noen, som tapte som en ekte gentleman, som kunne glede seg over andres fremgang, og som "dunket" lynsjakk med ungdommene til langt på natt. Det er Nalum-jubileum i år: 50 år siden han spilte i Eliteklassen, som den eneste i historien under "Sandefjordsflagg". Vi minnes med glede!

Kantine MENY

Søndag: Lapskaus m/ tyttebær og flatbrød

Mandag: Chili con carne

Tirsdag: Lasagne med salat

Onsdag: Pytt i panne

Torsdag: Lapskaus m/ tyttebær og flatbrød

Fredag: Chili con carne

Showbyen Sandefjord

Ikke mindre enn fire sommershow går nå i ferietiden på ulike scener i byen

Av Carl Eric Horda

Er man raskt ute (og tidlig ferdig med sitt parti) kan man nyte de herrer Are Kalvø og Espen Beranek Holm i sitt ess på Rica Park Hotels teaterscene. Komikerne har satt kommunikasjon og mangel på sådan i sentrum. Anmeldelsene har så langt vært euforiske og showet er faktisk spesialskrevet for anledningen. Men lørdag 7. er siste anledningen til å få med seg løyene da det er en ekstraforestilling satt opp etter et folkekrav..

På Bakgården Kulturarena der årets NM i cafesjakk skal spilles torsdag 12. juli, vil det fredager og lørdager spilles showet "Hvalsommer Blåser en lang marsj" regissert av ikke ukjente Nils Vogt. Ensemblet består av Heljar Berge, Øyvind Angeltveit, Dorina Marie Eldøy-Iversen, Cornelia Børnick og Dagrún Anholt. Hver sommer og hver jul arrangerer ensemblet show i Sandefjord med stort sett fulle forestillinger hele tiden. Dette er en revy med både nasjonale, internasjonale og lokale poenger. I tillegg pleier ensemblet å bidra med musikals underholdning med fullt trøkk. Det er ikke uvanlig å observere dansing på langbordene i Bakgården..

Noen av de samme skuespillerne følte tydeligvis at det ble for lite med en forestilling på en sommer og har dermed satt opp sin egen versjon av Karius og Baktus. Forestillingen spilles i Bakgården i likhet med Hvalsommer.

Et show med noe mer lokale artister er "Ivo on Ice". Den lokale revygruppa Ivo da Capo har lang erfaring med sommer- og julerevyer i løpet av NM-uka vil det være forestillinger hver ukedag slik at den som ønsker kan få med seg skuespillerne Frode A. Rismyhr, Annette Holand, Monica Hofstedt-Moe, Espen Rolstad og Trine-Lise Aadne skøyte seg rundt. Anmeldelsene i Vestfolds aviser har vært svært gode!

Slik kan det se ut med Ivodacapo-gjengen på skøyter..

Alt i alt er det humor av mange slag å få med seg for den bredkulturinteresserte sjakkspiller. For de med noe smalere smak kan vi anbefale Hubro Litteraturhus og cafe ved Badeparken der ukens program blant annet inneholder erotiske folkeeventyr og vovede folketoner ved skuespiller Torstein Andersen og sangerinne Elfi Sverdrup...

Hvor er vi?

Vårt spillested Sandefjord Videregående Skole ligger et kvarters spasertur fra Sandefjord sentrum. På kartet under viser venstre pil spillestedet, mens den høyre pilen er plassert i nærheten av spillestedet for årets NM i cafesjakk, Bakgården Kulturarena. Som man forstår av kartet er det ikke snakk om store avstander her i byen, men med tanke på en noe ustabil værtype anbefales paraply på det varmeste for den som ønsker å spasere fra byen til spillestedet.

Utover Skiringssalsveien i bunnen av bildet kommer man etter en liten tur ut til Skiringssal Folkehøyskole der mange deltagere er innkvartert. Et lite stykke unna vil man og finne Sandefjords flotte 18-hulls golfbane.

Det er vårt håp som vertskap at de besøkende sjakkspillere vil finne det mulig å manøvrere seg rundt i byen og få det beste utbyttet av alt sommerbyen Sandefjord har å tilby!

HUSK NESTE RUNDE! START: 11:00 Søndag 8/7